

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2017. gada 22. decembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Ineta Ziemele un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 198/2017),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par nekustamā īpašuma nodokli” 5.pantu, ciktāl tas neparedz atvieglojumus nekustamā īpašuma nodokļa maksātājiem, kuriem nav pietiekami ienākumi, lai varētu samaksāt nekustamā īpašuma nodokli par savu vienīgo nekustamo īpašumu, kurš ir arī šo personu dzīvesvieta, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 91. panta otrajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

2. Likuma “Par nekustamā īpašuma nodokli” 5. pants regulē nodokļa atvieglojumus nekustamā īpašuma nodokļa maksātājiem. Tas paredz, ka pašvaldība piešķir nodokļa atvieglojumu nodokļa maksātājiem, kuriem tā ir piešķīrusi trūcīgas vai maznodrošinātas personas vai ģimenes statusu, – trūcīgām personām 90 procentu apmērā no aprēķinātās nodokļa summas un maznodrošinātām personām – līdz 90 procentiem no aprēķinātās nodokļa summas par to periodu, kurā nodokļa maksātājs atbilst trūcīgas vai

maznodrošinātas personas statusam, attiecībā uz likuma “Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta pirmās daļas 2. punktā un 1.² daļā minētajiem nekustamā īpašuma nodokļa objektiem un tiem piekritīgo zemi.

Tāpat 5. pants paredz, ka nekustamā īpašuma nodokļa summa ir samazināma par 50 procentiem no aprēķinātās nodokļa summas, bet ne vairāk par 427 *euro*, par likuma “Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta pirmās daļas 2. punktā minētajiem nekustamā īpašuma nodokļa objektiem – dzīvojamām mājām neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav sadalītas dzīvokļu īpašumos, dzīvojamo māju daļām, telpu grupām nedzīvojamās ēkās, kuru lietošanas veids ir dzīvošana, un tām piekritīgo zemi personai, ja šai personai (pašai vai kopā ar laulāto) vai tās laulātajam taksācijas gada 1. janvārī ir trīs vai vairāk bērnu vecumā līdz 18 gadiem (arī aizbildnībā esoši vai audžuģimenē ievietoti bērni) un ja personai vai tās laulātajam šajā objektā ir deklarētā dzīvesvieta kopā ar vismaz trim no minētajiem bērniem. Minēto atvieglojumu piemēro arī gadījumā, ja nekustamā īpašuma īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir kāds no šajā panta daļā minētajiem bērniem. Savukārt politiski represētajām personām par zemi, kā arī par likuma “Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta pirmās daļas 2. punktā un 1.² daļā minētajiem nekustamā īpašuma nodokļa objektiem, kas ir šo personu īpašumā vai valdījumā, nekustamā īpašuma nodokļa summa ir samazināma par 50 procentiem, ja nekustamais īpašums netiek izmantots saimnieciskajā darbībā. Ja nekustamais īpašums daļēji tiek izmantots saimnieciskajā darbībā, šai daļai nodokļa samazinājums netiek piemērots.

Likuma 5. pants arī noteic, ka pašvaldības var izdot saistošus noteikumus, kuros paredzēti atvieglojumi atsevišķām nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju kategorijām. Atvieglojumus atsevišķām nekustamā īpašuma nodokļa maksātāju kategorijām pašvaldības var noteikt 90, 70, 50 vai 25 procentu apmērā no nekustamā īpašuma nodokļa summas.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.² panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesa iepriekš ir izskatījusi vairākas lietas, kurās pieteikums iesniegts arī par tāda likuma, kas neparedz noteiktu regulējumu, atbilstību Satversmei (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 14. marta spriedumu lietā Nr. 2010-51-01, 2011. gada 18. marta spriedumu lietā Nr. 2010-50-03 un 2014. gada 24. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2013-12-01*).

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums būtu piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu un sestās daļas 1. punktu pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda viņa pamattiesību aizskārums. Proti, jāpamato, ka apstrīdētā norma tieši viņam rada Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam (pilsēta) pieder nekustamais īpašums. Pieteikuma iesniedzējam par savu nekustamo īpašumu (gads) bija jāmaksā nekustamā īpašuma nodoklis (skaitlis) procentu apmērā no īpašuma kadastrālās vērtības, un Pieteikuma iesniedzējam izveidojies arī nekustamā īpašuma nodokļa parāds. Pieteikuma iesniedzējs pamato, ka viņam nav pietiekamu ienākumu, lai šīs saistības varētu izpildīt. Nodokļa saistība uzliek Pieteikuma iesniedzējam pārlietu smagu finansiālu nastu. Tādēļ Pieteikuma iesniedzējs īpašuma tiesību aizskārumu saskata nākotnē, ka dēļ nodokļa atvieglojuma neesības viņam piederošais nekustamais īpašums būs jāatsavina (labprātīgi vai piespiedu kārtā).

No Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas secināms, ka pamattiesību aizskārums ir jābūt pastāvošam vai iepriekš notikušam. Vienlaikus, kā izņēmumu Satversmes tiesa ir atzinusi personas tiesības iesniegt

konstitucionālo sūdzību nākotnē sagaidāma vai potenciāli iespējama pamattiesību aizskārums gadījumā (sk. *Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu un 2002. gada 20. maija spriedumu lietā Nr. 2002-01-03*). Nākotnē sagaidāms pamattiesību aizskārums nozīmē, ka pastāv pamatota un ticama iespējamība, ka apstrīdētās normas piemērošana varētu radīt nelabvēlīgas sekas konstitucionālās sūdzības iesniedzējam (sk. *Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12.1. punktu*). Tagadējs (esošs) aizskārums izslēdz nākotnē gaidāma vai potenciāla aizskārums konstatāciju (sk. *Rodiņa A. Konstitucionālās sūdzības teorija un prakse Latvijā, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2009., 157.lpp.*).

No pieteikuma redzams, ka Pieteikuma iesniedzējam ir nekustamā īpašuma nodokļa samaksas pienākums (un arī izveidojies parāds). Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja argumenti par nākotnē sagaidāmu pamattiesību aizskārums nav pamatoti. Kolēģija secina, ka nodokļa samaksas pienākums faktiski jau šobrīd skar Pieteikuma iesniedzēja īpašuma tiesības.

Tā kā Pieteikuma iesniedzējs pamatojis savu pieteikumu vienīgi ar nākotnē sagaidāmu aizskārums un norādījis, ka neiebilst pret patlaban spēkā esošām likuma “Par nekustamā īpašuma nodokli” normām, tad secināms, ka pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas, kā arī 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām.

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 198/2017).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš